

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3037/2023
25.07.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хаџића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Нада Јанковић Јозић, адвокат из ..., против туженог Архива Србије, са седиштем у Београду, чији је пуномоћник Предраг Милованчевић, адвокат из ..., ради поништаја решења и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2295/19 од 02.09.2021. године, у седници одржаној 25.07.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2295/19 од 02.09.2021. године.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2295/19 од 02.09.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиље и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П1 1181/18 од 28.02.2019. године у ставу другом, трећем, четвртном, петом и шестом изреке којом је одбијен је тужбени захтев тужиље којим је тражила да се поништи као незаконито решење туженог 05 број .. од 09.04.2009. године, о отказу уговора о уређивању међусобних права, обавеза и одговорности од 22.02.2008. године, да се обавезе тужени да тужиљи на име припадајуће нето зараде за период од 22.04.2009. године до 12.07.2009. године, исплати укупан износ од 146.987,64 динара са законском затезном каматом од доспелости до исплате, да се обавезе тужени да тужиљи на име накнаде штете због неискоришћеног годишњег одмора за 2008. годину у трајању од 15 радних дана исплати износ од 37.591,20 динара са законском затезном каматом од 25.07.2009. године до исплате, да се обавезе тужени да у корист тужиље изврши уплату припадајућих доприноса у корист РФ ПИО, и обавезана је тужиља да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 346.500,00 динара. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиље и туженог за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиља је изјавила благовремену ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом одредбе члана 408. ЗПП („Сл. гласник РС“, бр.72/11...10/23) и утврдио да је ревизија тужиле неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је била у радном односу код туженог почев од 06.05.1985. године до 21.04.2009. године, у периоду од 17.01.2003. године до 02.07.2007. године обављала је послове ... код туженог, а затим распоређена на послове ..., те је са туженим закључила уговор о уређивању међусобних права, обавеза и одговорности од 22.02.2008. године. Тужила је завршила ... факултет и стекла седми степен стручне спреме. Тужени је донео решење о отказу уговора о раду тужилу 09.04.2009. године, на основу члана 179. став 1. тачка 3. Закона о раду („Сл. гласник РС“, бр.24/05...) и члана 3. Правилника о дисциплини и понашању запослених у Архиву Србије, као и члану 35. Посебног колективног уговора за запослене у установама културе, јер је тужила учинила повреду дисциплине и правила понашања, прописана у члану 3. алинеја 6. неовлашћено задржавање архивске грађе која се не користи у редовном процесу рада, алинеја 13, сметање других запослених у раду, алинеја 16 – изазивање туче, свађе, вређања других запослених и слично и алинеја 17, узнемиравање и сексуално узнемиравање запослених или странака назначених Правила о дисциплини и понашању запослених код туженог. Наиме, тужила је 02.02.2009. године унела приватни фото-апарат у просторије тужене и том приликом неовлашћено фотографисала изложбену салу у којој запослени обављају послове сређивања и обраде архивске грађе, те је неовлашћено фотографисала архивску грађу и на овај начин ометала и узнемиравала запослене у процесу обављања послова. Без обзира на опомену тужила је и даље 03.02.2009. године вршила снимање архивске грађе мобилним телефоном. Такође, неовлашћено је задржавала архивску грађу која се не користи у редовном процесу рада, што је утврдила Комисија у извештају 05 број 31/5 од 04.02.2009. године. Тужилу је достављено упозорење на разлоге за отказ уговора о раду на које се тужила изјаснила 12.02.2009. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев тужиле као неоснован, налазећи да је тужила својим понашањем учинила повреду радне дисциплине која јој је стављена на терет оспореним решењем о отказу уговора о раду, и то неовлашћено задржавање архивске грађе која се користи у редовном процесу рада, да је супротно правилима из члана 3. алинеја 6. Правила о дисциплини и понашању у Архиву Србије, који прописује да се повредом радне дисциплине и правила понашања сматра неовлашћено задржавање архивске грађе која се не користи у редовном процесу рада, супротно организацији рада и установљеним правилима понашања на раду код туженог задржала архивску грађу која није била употребљена у редовном процесу рада, да је исто утврђено из писаног извештаја туженог од 04.02.2009. године, да је на тај начин свесно повредила радну дисциплину због чега је и оспорено решење законито и основано, да је за отказ уговора о раду довољна једна повреда радне дисциплине, као у овом случају.

По оцени Врховног суда нижестепени судови су правилно применили материјално право.

Наиме, одредбом члана 24. Закона о културним добрима прописано је да архивску грађу чине изворни и репродуктивни писани, цртани, компјутеризовани, штампани, фотографисани, филмовани, микрофилмовани, фотографисани или на други начин забележени документарни материјал од посебног значаја за науку и културу који је настао у раду државних органа и организација, органа јединице територијалне аутономије и локалне самоуправе, политичких организација и њихових органа,

установа и других организација, верских заједница као и појединаца, без обзира на то када је и где је настао и да ли се налази у установама заштите или ван њих.

Одредбом члана 39. став 1. истог закона прописано је да се сређена и пописана архивска грађа предаје на чување надлежном архиву после 30 година, рачунајући од дана настанка грађе.

Одредбом члана 3. став 1. алинеја 6, 13, 16. и 17. Правила о дисциплини и понашању запослених у Архиву Србије, прописано је да се повредом дисциплине и правила понашања сматра: неовлашћено задржавање архивске грађе, која се не користи у редовном процесу рада, сметање других запослених у раду, изазивање туче, свађе и вређања других запослених и слично, узнемиравање и сексуално узнемиравање запослених или странака.

Одредбом члана 179. тачка 3. Закона о раду („Сл. гласник РС“, бр.24/05, 61/2005 и 54/2009), прописано је да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако за то постоји оправдан разлог који се односи на радну способност запосленог, његово понашање и потребу послодавца и то ако запослени не поштује радну дисциплину прописану актом послодавца, односно ако је његово понашање такво да не може да настави рад код послодавца.

Имајући у виду да је тужила својим понашањем својом кривицом учинила повреду радне дисциплине и правила понашања прописана у члану 3. став 1. алинеја 6. Правила о дисциплини и понашању запослених у Архиву Србије, тако што је неовлашћено задржавала архивску грађу која се не користи у редовном процесу рада, па су се стекли услови за отказ уговора о раду тужили, због чега су правилно нижестепени судови одбили захтев тужиле да се поништи као незаконито оспорено решење од 09.04.2009. године о отказу уговора о уређивању међусобних права, обавеза и одговорности од 22.02.2008. године. Како одлука о захтеву тужиле за накнаду штете зависи од основаности захтева за поништај оспореног решења којим је тужили престао радни однос, то су правилно нижестепени судови применом члана 191. Закона о раду одбили захтев за накнаду штете због изгубљене зараде, неискоришћеног годишњег одмора и захтев за уплату доприноса за обавезно пензијско и инвалидско осигурање.

Неосновани су наводи ревизије да тужила није учинила повреду правила дисциплине и понашања, те да документи који су пронађени у њеној канцеларији не представљају архивску грађу, с обзиром да код туженог важе прецизна правила о поступању са материјалом са којим запослени раде и са којим су задужени, а да је тужила неовлашћено задржала архивску грађу која се не користи у редовном процесу рада, утврдила је и комисија тужене у извештају од 04.02.2009. године.

Врховни суд је ценио и остале ревизијске наводе којима се не доводи у сумњу правилност побијане пресуде, па ти наводи нису посебно образложени.

Из наведених разлога, применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Весна Субић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић